

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

18 Mart 2021

Sayı :30824082-610 567255
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

Ek:
-Liste (6 Sayfa)
-Cevap Yazısı (38 Adet, 69 Sayfa)

7/33293	7/39966-39969
7/37354	7/39971
7/37492	7/40057-40058
7/37848	7/41163-41164
7/38096	7/41168
7/38787	7/41170
7/38985-38986	7/41172
7/39254	7/40303-40304
7/39254	7/40438
7/39257	7/40441
7/39594-39595	7/40687-40688
7/39602-39603	7/40690
7/39698	7/40781
7/39700	7/40785

GK

7/40163
G.K. 28

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN ARSLAN KABUKCUOĞLU'NUN
TBMM 7/40163 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Peynir altı suyu, sütün, peynir mayası ile kendi kendine ekşitilme veya asit katma yöntemiyle pıhtılaşma esnasında pıhtı dışında geriye kalan yeşilimsi sarı renkteki suya verilen addır. Peynir altı suyu peynir üretiminin bir yan ürünüdür. İşletmelerde peynir işlemede kullanılan sütün yaklaşık %90'ını peyniraltı suyu olarak oluşmaktadır.

Süt endüstrisinden kaynaklanan atık sularda, en büyük kirletici kaynağı, peynir üretiminden sonra oluşan ve "oldukça kirletici" olarak değerlendirilen peynir altı suları oluşturuyor. Peynir altı suları, kimyasal ve asidik özellikleri sebebiyle arıtılmadan çevreye bırakıldığında büyük bir tehdiye dönüşmektedir. Peynir altı suyu tozu üretmek üzere kurulan Milton Süt Tesislerinin ortaklarından Murat Akpınar'a göre 1 litre peynir altı suyu, doğayı 20 insanın bir günde kanalizasyona saldığı idrar-dışkı kadar kirletmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Süt ve Süt Ürünleri İstatistiklerine göre ülkemizde 2020 Ocak-Kasım döneminde 701.972 ton peynir üretimi gerçekleşmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8. Maddesine göre, "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır." Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin 4. Maddesinde yer alan j bendine göre "Atık suların arıtılmadan alıcı ortama verilmesi yasak olup, arıtılmış atık suyun verileceğı alıcı ortam için belirlenmiş kalite standartlarının olumsuz yönde etkilenmemesi esas alınmıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Ülkemizde 1 yılda ne kadar peynir altı atık suyu oluşmaktadır? Peynir üretiminde bir yılda oluşan bu peynir altı atık suyunun ne kadarı arıtılmaktadır?
- 2) Süt ürünleri üretiminde ortaya çıkan peynir altı sularının çevreyi kirletmeden sağlıklı bir şekilde bertaraf edilmesi için alınan tedbirlerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- 3) Bakanlığınız tarafından son 10 yılda Süt ürünleri üreten kaç tesis-mandıra denetlenmiştir? Bu denetimlerde kaç tesis ve mandıraya, peynir altı sularını çevreye zarar verecek şekilde alıcı ortama aktardığı için yaptırım uygulanmıştır?
- 4) Bakanlığınız Süt ürünleri üreten tesis-mandıraların peynir altı sularını çevreye zarar vermeyecek şekilde ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere uygun olarak arıtılması ve uzaklaştırılması için ne tür çalışmalar yapmaktadır?

CEVAPLAR

1,2,4) 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8 inci Maddesinde "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunma yasaktır" hükmü yer almaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayalı olarak yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin (SKKY) 3 üncü Maddesinde "Atıksu: Evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş sular ..." tanımı yer almakta olup; aynı Yönetmeliğin 31 inci ve 52 nci Maddelerine göre, alıcı ortama deşarj yapacak olan atıksu kaynakları atıksularını arıtmak amacıyla atıksu arıtma tesislerini (AAT) kurmak, işletmek ve faaliyet gösterdikleri sektörlerle göre SKKY EK-1'de verilen alıcı ortama deşarj standartlarını sağlamak zorundadırlar.

Dolayısıyla, süt ve süt ürünleri sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin üretim sonucu ortaya çıkan peyniraltı suları dahil tüm atıksularını Çevre İzni kapsamında alıcı ortama deşarj edebilmeleri için ancak bir atıksu arıtma tesisi kurup SKKY Ek-1'de yer alan Tablo 5.5'teki deşarj standartlarını sağlamaları gerekmektedir. Atıksularını mevzuatta istenen hükümlere aykırı olarak alıcı ortamlara deşarj eden ve çevre kirliliğine yol açanlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca idari işlem uygulanmaktadır.

Diğer taraftan peyniraltı sularının arıtılması zor ve maliyetli atıksular kategorisinde yer alması ve ayrıca içeriğindeki besin öğelerinin ziyan edilemeyecek denli değerli kabul edilmesi hasebiyle, söz konusu suların Ülkemizde de faaliyet gösteren muhtelif peyniraltı suyu işleme tesislerine gönderilmesi istenmektedir. Peyniraltı suyu işleme tesislerine gönderilen bu tip sulardan peyniraltı suyu tozu üretilmekte olup, bu ürün başta gıda sektörü olmak üzere muhtelif sektörlerde kullanılması nedeniyle ekonomik bir değere sahiptir. Özellikle içeriğindeki laktozun ayrıştırılması sonrası, yurtdışına ihraç edilen ürün kalemlerinden birisini teşkil etmektedir. Bu sebeple, önümüzdeki yıllar içerisinde bu tip tesislerin Ülkemizde daha da yaygınlaşması beklenmektedir. Peyniraltı suyu işleme tesislerine yakın olmayan ve/veya düşük miktarda peyniraltı suyu üreten işletmeler ise bu suları arıtarak deşarj etmek yerine, genellikle kaynatarak lor üretimi gerçekleştirmeyi tercih etmektedirler.

3) Ülkemiz genelinde 01.01.2015-04.02.2021 tarihleri arasında tarım, gıda ve hayvancılık sektöründe planlı, ani ve şikayete konu olmak üzere 23.910 adet denetim yapılmış olup, 4.893 tesise 63.384.315 TL idari para cezası uygulanmıştır.